

Nr 102.

Av herr **Månsson m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om försvarsutgifternas uttagande genom direkt och progressiv beskattning m. m.

Man borde kunna ha skäl att hoppas att det snart skall vara slut med de sorgliga internationella förhållanden, som till stor del förorsakat de militära kapprustningarne nationerna emellan och hota att i en handvändning grusa vad millioner flitiga arbetsmyror under årtiondens möda byggt upp. Men medan man väntar på de åtgärder, som skola förskaffa folken fred och arbetsro, drivas rustningarne allt längre vad såväl deras omfång som kostnad beträffar. Känd sak är så god som vittnad, och några sifferbevis anse vi ej behöfliga till stöd för detta påstående, då de enklaste handböcker kunna stödja detsamma. Ännu så länge torde folken, med eller mot sin vilja, få finna sig i att underkasta sig betydande bördor till militära ändamål.

Men dessa bördor *måste vara rättvist fördelade*. Redan genom sina personliga offer i försvarets tjänst äro nu de fattigas hem så tyngda, att de knappast kunna komma ut med något mera. Den ensamman änkan, som har sitt förnämsta stöd i en son, vilken tages ut på en övningstid som närmar sig eller når årets längd, den fattige bonden, som berövas sin enda arbetshjälp under samma tid, och den unge gifte arbetaren, som måste lämna hustru och barn utan försörjning under övningstiden och efter dess slut får gå i månader innan han åter finner arbete, alla dessa bära redan nu för försvaret så tunga bördor, att intet mer borde begäras av dem. Det skall kanske invändas att de förmögna barn ha en lika lång värnpliktstid. Men med litet god vilja inser envar att det förmögna eller bärgade hemmet har lättare att avvara en arbetskraft än det vars enda inkomstkälla utgöres av denna arbetskraft och där modern eller maken svultit medan sonen eller maken var inkallad i nationens tjänst.

Utom genom dessa offer tyngas de fattiga hemmen i oproportionellt mått av de tunga indirekta skatter, som växt i kapp med rustningarne och motiveras med att »de äro fastlästa i försvarsutgifterna». Dessa indirekta skatters historia i Sverge under de tre sista årtiondena vittna om huru de, som haft makten i samhället, hänsynslöst och utan skamkänsla för samtiden och eftervärlden svikit, då det gällt att bära sin andel av de samhällsbördor, som de eller deras talsmän i riksdagen voterade. I stället för att sätta sina egna axlar med under dessa bördor och påkalla andra medborgares benägna hjälp, då det gällt att skaffa medel till dessa som nödvändiga ansedda försvarsåtgärder, ha de själva dragit sig undan och i sin fruktan för att låta folket se hur mycket de betalte i skatt tagit ut denna på allsköns smygvägar genom en indirekt beskattning på ett sådant sätt, att skattebetalaren aldrig visste vad han betalte. Endast ett hastigt överslag över t. ex. 25-årsperioden 1882—1906 synes oss giva vid handen att svenska statsverkets inkomster under denna tid utgjort 2,695,284,000 kronor. Härav ha genom direkt beskattning inkommit 377,717,000 kr. medan icke mindre än 1,837,087,000 uppbringats genom indirekt beskattning. Resten har fyllts ur andra inkomstkällor.

Ett sådant skattesystem, varigenom den stora inkomsten och förmögenheten slipper undan med en spottstyver i förhållande till vad den rättvisligen borde betala, medan den med uppfostringsbekymmer för många barn betungade får betala allt större skatter ju mer han redan förut är betungad, skulle nog kunna försvara sin plats i en parodi, tillkommen för att satirisera en dålig och osolidarisk medborgaranda, men i ett verkligt samhälle, som därtill ger sig ut för att vara ordnat så, att alla dess medlemmar vederfaras rättvisa och likhet inför lagarne, kan det ej tolereras.

Hundratusenden av fattiga medborgare i vårt land rikta sina ögon till Riksdagen och fråga om detta tillstånd skall räcka ännu längre och i så fall *varför?* De äro villiga att betala sin rättmätiga andel av skatterna, att bära sin andel av samhällsbördorna och de hoppas att samma medborgaranda även besjälur de mera framskjutna och i ekonomiskt avseende bättre lottade medborgarne i vårt land.

I förhoppning därom våga vi anhålla,

att Riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att det täcktes Kungl. Maj:t uppdraga åt de sittande försvarsberedningarna att utreda på vad sätt de för framtiden för försvarsväsendet erforderliga

medlen må kunna uttagas helt och hållet på direkt och progressiv beskattningsväg, ävensom ock att föreslå erforderliga åtgärder i syfte att till annan huvudtitel överföra sådana, icke direkt till försvarsväsendet hörande utgiftsposter, som nu äro upptagna på fjärde och femte huvudtitlarne.

Stockholm den 23 januari 1913.

Fabian Månsson,

Johan Forssell,

Per Henning Sjöblom,

O. W. Edbom,

N. A:son Berg.

I motionens syfte instämma:

J. R. Sundström.

Emil Molin,
i Dombäcksmark.

Edv. J. Uddenberg.

Harald Hallén.